

## Анонимизиран текст

Превод

C-276/22 - 1

Дело C-276/22

### Преюдициално запитване

Дата на постъпване:

22 април 2022 г.

Запитваща юрисдикция:

Corte suprema di cassazione (Италия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

11 април 2022 г.

Жалбоподател:

Edil Work 2 S.r.l.

S.T. S.r.l.

Ответник:

STE S.a.r.l.

[...]

**CORTE SUPREMA DI CASSAZIONE (ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД)**

**SECONDA SEZIONE CIVILE (ВТОРО ГРАЖДАНСКО ОТДЕЛЕНИЕ)**

[...] [*Съдебен състав*]

постанови следното

### МЕЖДИННО ОПРЕДЕЛЕНИЕ

по жалба [...], подадена от:

EDIL WORK 2 SRL [...] и S.T. SRL [...];

- жалбоподатели -

срещу

STE SARL [...];

- ответник —

срещу

CM;

- ответник —

срещу решение № 8288/2018 на CORTE D'APPELLO di ROMA (Апелативен съд, Рим, Италия) [...];

[...] [Процедурни формулировки]

#### Релевантни факти и предмет на главното производство

- 1 През 2004 г. дружеството с ограничена отговорност (s.r.l.) Agricola Torrescenza, чиито имущество и активи са съставени единствено от сграден комплекс с наименование Castello di Tor Crescenza, намиращ се в Рим, променя наименованието си на STA s.r.l. и прехвърля седалището си във Великото херцогство Люксембург, където изменя наименованието на STE S.a.r.l.
- 2 През 2010 г. в Люксембург се провежда извънредно събрание на дружеството, в което за единствен управител (*gérant*) е назначена S.B. По този повод S.B. назначава за генерален пълномощник F.F., който е лице извън дружеството, и му предоставя правомощието да извършва „във Великото херцогство Люксембург и в чужбина от името и за сметка на дружеството всички необходими действия и операции без изключение, във всеки случай винаги в рамките на предмета на дейност на дружеството“.
- 3 През 2012 г. пълномощникът F.F. апортира Castello di Tor Crescenza в италианското дружество ST s.r.l., което първоначално с предварителен договор се е задължило да го продаде на M.M., а след това го апортира в италианското дружество Edil Work 2 s.r.l.
- 4 През 2013 г. STE s.a.r.l. завежда дело — пред Tribunale di Roma (Районен съд Рим, Италия) — срещу дружествата ST s.r.l. и Edil Work 2 s.r.l., като иска двата акта на апортиране да бъдат обявени за нищожни поради недействителност на упълномощаването на F.F. от управителя на дружеството ищец. Tribunale di Roma (Районен съд Рим), който не взема становище по приложимия закон, отхвърля искането, тъй като счита, че пълномощното на F.F. е било валидно издадено.

- 5 Като се произнася на втора инстанция, Corte d'appello di Roma (Апелативен съд, Рим, Италия) уважава това искане. Corte d'appello (Апелативен съд) най-напред потвърждава прилагането на италианския закон, тъй като съгласно член 25 от Закона на международното частно право (Закон № 218/1995) италианският закон се прилага, ако „основният предмет на дейност на дружеството се намира“ в Италия, а в случая с дружеството STE S.a.r.l. не се оспорва, че основният предмет на дейност се намира в Италия, тъй като комплексът Castello di Tor Crescenza представлява „цялото и единствено имущество“ на дружеството. Следователно Corte d'appello (Апелативен съд) приема, че предоставянето на трето лице, като F.F., на неограничени правомощия по управление по отношение на дружеството (от гледна точка на територията и съдържанието) противоречи на член 2381, параграф 2 от codice civile (Граждански кодекс) (който предвижда делегиране от управителния съвет на дружеството на неговите правомощия единствено на членове на същия съвет). Така Corte d'appello (Апелативен съд) обявява за нищожно упълномощаването на F.F. от управителя на дружеството и следователно за недействителни двете апортни вноски на Castello di Tor Crescenza в двете дружества ответници.
- 6 Дружествата Edil Work 2 s.r.l. и ST s.r.l. подават жалба до настоящия съд, като най-напред оспорват приложимостта на втората част на първия параграф на член 25 от Закон № 218 от 1995 г. поради това, че апелативният съд не е взел предвид, че смисълът и обхватът на тази разпоредба са били дълбоко изменени от европейското право, което изисква тя да не се прилага, когато се тълкува по начин, несъвместим с него.
- 7 Ответникът STE s.a.r.l. поддържа иска, като по-специално подчертава, че тъй като основният предмет на дейност на дружеството е в Италия, действителността на упълномощаването на F.F. и валидността на последващите апортни вноски в дружествата жалбоподатели трябва да бъдат разгледани въз основа на италианския закон, без каквато и да било тълкувателна намеса на общностното право.

#### **Релевантни разпоредби на националното право**

- 8 Релевантната национална разпоредба е най-напред член 25 от Закон № 218/1995 (Gazzetta Ufficiale, 3 юни 1995 г., № 128). Този член, който е озаглавен „Дружества и други образувания“, гласи:

„(1) Дружествата, сдруженията, фондациите и другите публичноправни или частноправни организации, дори и без характер на съдружия, се уреждат от закона на държавата, на чиято територия е приключило производството по учредяване. Италианският закон обаче се прилага, ако мястото на управление се намира в Италия или ако основният предмет на дейност на тези образувания е в Италия.

(2) От закона, регулиращ образуването се уреждат по-специално: а) правният статут; б) наименованието или търговското име; в) учредяването, преобразуването и прекратяването; г) правоспособността; д) формирането, правомощията и начините на функциониране на органите; е) представителството на образуването; ж) начините за придобиване и загуба на качеството на член или съдружник, както и свързаните с това качество права и задължения; з) отговорността за задълженията на образуването; и) последиците от нарушенията на закона или на учредителния акт.

(3) Прехвърлянето на седалището по устройствения акт в друга държава и сливането на образувания, установени в различни държави, имат действие само ако са извършени в съответствие със законите на съответните държави“.

- 9 Друга релевантна национална разпоредба е член 2507 от *codice civile* (Граждански кодекс), който е в началото на главата, посветена на „Дружества, учредени в чужбина“, според който „разпоредбите, съдържащи се в тази глава, се тълкуват и прилагат въз основа на принципите на правото на Европейските общности“.

#### Релевантни разпоредби на правото на Съюза

- 10 По отношение на правото на Съюза са релевантни разпоредбите, които прогласяват свободата на установяване, и по-специално член 49 ДФЕС и член 54 ДФЕС.

- 11 Член 49 ДФЕС гласи:

„(1) В рамките на следващите разпоредби ограниченията върху свободата на установяване на граждани на държава членка на територията на друга държава членка се забраняват. Тази забрана се прилага също и по отношение на ограниченията за създаване на търговски представителства, клонове или дъщерни дружества от граждани на всяка държава членка, установили се на територията на друга държава членка.

(2) Свободата на установяване включва правото на достъп до и упражняване на дейност като самостоятелно заето лице, както и да се създават и ръководят предприятия, в частност дружества по смисъла на член 54, втора алинея при условията, определени от правото на държавата, където се извършва установяването за нейните собствени граждани, при спазването на разпоредбите на главата относно капиталите“.

- 12 Член 54 ДФЕС предвижда:

„(1) Дружествата, създадени в съответствие със законодателството на държава членка, които имат седалище, централно управление или основно място на дейност в рамките на Съюза, за целите на тази глава се третират по

същия начин като физическите лица, които са граждани на държавите членки.

(2) „Дружества“ означава дружества, създадени в съответствие с гражданското или търговското право, включително кооперации и други юридически лица, които се регулират от публичното или частното право, с изключение на тези с нестопанска цел“.

### Релевантни решения на Съда на Европейския съюз

- 13 Практиката на Съда относно свободата на установяване на дружествата е обширна.
- 14 За целите на настоящото преюдициално запитване следва по-специално да се посочат:
- решение от 27 септември 1988 г., *Daily Mail and General Trust* (81/87, EU:C:1988:456)
  - решение от 9 март 1999 г., *Centros* (C-212/97, EU:C:1999:126);
  - решение от 5 ноември 2002 г., *Überseering* (C-208/00, EU:C:2002:632);
  - решение от 30 септември 2003 г., *Inspire Art* (C-167/01, EU:C:2003:512);
  - решение от 13 декември 2005 г., *SEVIC Systems* (C-411/03, EU:C:2005:762);
  - решение от 12 септември 2006 г., *Cadbury Schweppes* (C-196/04, EU:C:2006:544);
  - решение от 16 декември 2008 г., *Cartesio* (C-210/06, EU:C:2008:723);
  - решение от 29 ноември 2011 г., *National Grid Indus* (C-371/10, EU:C:2011:785);
  - решение от 12 юли 2012 г., *VALE* (C-378/10, EU:C:2012:440);
  - решение от 25 октомври 2017 г., *Polbud* (C-106/16, EU:C:2017:804).
- 15 Сред посочените по-горе решения особено значение за разглеждания случай има решение *Polbud*. По делото, с което е сезиран Съдът на Европейския съюз, полско дружество — което решава да прехвърли единственото си седалище в Люксембург, за да може по отношение на него да се прилага люксембургското право без загуба на правосубектност — при внасяне на молбата за заличаване от търговския регистър е получило отказ поради липса на документи за извършена ликвидация. Полският върховен съд, към който *Polbud* се обръща след две отхвърляния на молбата за заличаване, най-напред поставя на Съда въпроса за приложимостта на свободата на

установяване към прехвърлянето на седалището по устав на учредено съгласно правото на една държава членка дружество към територията на друга държава членка с цел преобразуването му в дружество под действието на нейното право без преместване на действителното му седалище.

- 16 Съдът приема, че в обхвата на свободата на установяване попада положението, при което създадено в съответствие със законодателството на държава членка дружество желае да се преобразува в дружество съгласно правото на друга държава членка при спазване на установения от нея критерий за привръзка на дружествата към националния ѝ правопорядък, макар това дружество да осъществява основната, ако не и цялата си икономическа дейност в първата държава членка (вж. т. 34, 38 и 44 от решение Polbud).

### Кратко изложение на мотивите за преюдициалното запитване

- 17 В настоящото дело става въпрос за капиталово дружество (дружество с ограничена отговорност), което първоначално е било учредено по италианското право, било е заличено от търговския регистър и след като се е преобразувало в люксембургско дружество, е прехвърлило седалището си в Люксембург, като обаче е запазило основното си място на дейност в Италия.
- 18 Фактическият и правен контекст е различен от този, по който е постановено решение Polbud. В разглеждания случай, както по дело Polbud, е налице дружество, което решава да прехвърли седалището си в Люксембург, като същевременно запазва в държавата членка по произход основното си място на дейност.
- 19 [...] *[Аспект, счетен за ирелевантен от запитващата юрисдикция]*
- 20 Италианското право позволява преобразуването на италиански дружества в чуждестранни дружества: всъщност член 25, параграф 3 от Закона на международното частно право (точка 8 по-горе) гласи, че „прехвърлянето на седалището на дружеството в друга държава и сливането на образувания, установени в различни държави, имат действие само ако са извършени в съответствие със законите на съответните държави“. Следователно разпоредбата признава прехвърлянето на седалището на дружеството, при условие че прехвърлянето е валидно не само в правната система по местоназначение, но и във всички засегнати правни системи. Съгласно италианската съдебна практика след заличаването на дружеството от италианския търговски регистър прехвърлянето не води до прекратяване на юридическата правосубектност на дружеството [...] *[Национална съдебна практика]*.
- 21 Въпросът, който се поставя по делото, е свързан с приложимото към дружеството право, след като е прехвърлило седалището си в държава членка на Съюза, но е запазило основното си място на дейност в държавата по произход.

- 22 По-специално се спори дали предоставянето от управителя на дружеството на правомощия за управлението му на трето лице трябва да се преценява въз основа на правото на държавата по установяване, където е настоящото място на седалището, или въз основа на правото на държавата по произход, където е останало основното място на дейност на дружеството.
- 23 [...] [*Припомняне на точки 5 и 8*]
- 24 Член 25, параграф 1, първа част установява като критерий за привързване при определяне на приложимото към дружеството право мястото, където е приключило производството по учредяването му, като по този начин се избира т.нар. критерий на учредяване. След това във втора алинея се уточнява кои аспекти трябва да бъдат включени в приложното поле на разпоредбата чрез изброяване (точка 8 по-горе), което се счита за неизчерпателно, а само примерно, в резултат на което всички въпроси, свързани с образуването, характеристиките, организационната структура и вътрешното и външното функциониране на дружеството се уреждат съгласно правото на мястото на учредяване.
- 25 Във втората част на първата алинея на член 25 обаче се съдържа допълнение към критерия на учредяване и се разширява обхватът на италианския закон към дружествата, които макар и учредени на територията на друга държава, имат „място на управление“ или „основен предмет“ на дейност в Италия.
- 26 Допълнителният критерий на основния предмет на дейност на дружеството е приет за приложим в случая от Апелативния съд, който по този начин е преценил предоставянето на правомощията на F.F. от управителя в съответствие с италианското дружествено право и прилагането му в съдебната практика.
- 27 Следва да се уточни, че правомощията са били предоставени на извънредно събрание на дружеството STE s.a.r.l., проведено в Люксембург; въз основа на тези правомощия F.F. е апортирал сградния комплекс, който представлява мястото на дейност на дружеството, с акт, извършен този път в Италия (апортната вноска е направена на събрание на италианското дружество S.T. s.r.l.).
- 28 Съвместимостта между втората част на първа алинея от посочения член 25 и свободата на установяване на дружествата е оспорена от дружествата жалбоподатели в производството пред настоящия съд.
- 29 Според запитващата юрисдикция при разглеждането на въпроса следва да се вземат предвид посочените по-долу съображения.
- 30 Съгласно тълкуването, което Съдът на Европейския съюз е дал на свободата на установяване на дружествата (вж. цитираните в точка 14 по-горе решения), тази свобода включва правото на дружество, създадено в съответствие със законодателството на държава членка да се преобразува в

дружество, регулирано от законодателството на друга държава членка, стига да са изпълнени условията, предвидени в законодателството на тази друга държава членка, и по-специално установеният от нея критерий за привързване на дружествата към националния ѝ правопорядък.

- 31 При липса на хармонизация в правото на Съюза, в съответствие с член 54 ДФЕС всяка държава членка е компетентна да установи критерия за привързване, определящ националното законодателство, приложимо за дадено дружество. Съгласно същия член 54 ДФЕС критерии за привързване като седалището, централното управление и основното място на дейност на дружеството се разглеждат при еднакви условия (вж. съображение 3 от Директива (ЕС) 2019/2121 от 27 ноември 2019 година, която изменя Директива (ЕС) 2017/1132 във връзка с презграничните преобразувания, сливания и разделяния, ОВ L 321 от 12 декември 2019 г.).
- 32 От това следва, както е уточнено в практиката на Съда (вж. решение Polbud, т. 44), че обстоятелството, че само седалището по устав е прехвърлено — а не централното управление и основното място на дейност — само по себе си не изключва приложимостта на свободата на установяване по силата на член 49 ДФЕС.
- 33 Следователно трябва да се установи дали свободата на установяване води до прилагане спрямо дружеството, което е запазило основното си място на дейност в държавата по произход, на правото на държавата по местоназначение не само по отношение на учредяването му, но и по отношение на неговото управление, не само вътрешно, но и външно, тъй като в разглеждания случай става въпрос за предоставянето на правомощия за управление на трето лице по отношение на дружеството, което е изменило по определящ начин дейността на последното.
- 34 В това отношение следва да се отбележи, че в член 49, параграф 2 ДФЕС се говори за свобода на установяване, свързана със създаването и управлението на дружествата, и че в съображение 2 от посочената по-горе Директива (ЕС) 2019/2121 от 27 ноември 2019 година се подчертава, че свободата на установяване предвижда не само учредяването, но и управлението на дружествата да се извършва при условията, определени от законодателството на държавата членка на установяване; в член 1 от Директива 2019/2121 се говори за преобразуването в „дружества с ограничена отговорност, регулирани от законодателството на друга държава членка“ (следва да се уточни, че директивата все още не е транспонирана от италианския законодател и в това отношение в парламента е в процес на разглеждане проектозакон, делегиран на правителството).
- 35 По-нататък, по отношение на италианското право следва да се има предвид, че с изменението на дружественото право през 2003 г. с decreto legislativo 6/2003 (Законодателен декрет № 6/2003) в началото на главата, посветена на учредените в чужбина дружества, е добавен член 2507 от codice



civile (Граждански кодекс) (точка 9 по-горе), според който разпоредбите на тази глава, не само се тълкуват, но и се прилагат въз основа на принципите на общностното право. [...] *[Бележки относно доктрината в тази област]*

- 36 В обобщение, в европейското право са налице индикации, които навеждат на мисълта, че в законодателството на държавата по местоназначение, приложимо към дружеството, което е прехвърлило седалището си в тази държава, са включени разпоредбите, свързани с функционирането и управлението му. При все това обстоятелството, че в разглеждания случай става въпрос за акт на управление на дружеството, който изменя дейността му, а дейността се извършва в Италия — държана на произход, по отношение на която дружеството е запазило своята правосубектност — според запитващата юрисдикция оставя съмнения, че разглежданият акт на управление трябва да се преценява с оглед на правото и тълкуването в съдебната практика на италианската правна уредба, а не на люксембургската.
- 37 Следователно, въпреки че практиката на Съда относно свободата на установяване на дружествата вече е обширна, запитващата юрисдикция счита, че е необходимо да постави на Европейския съд въпроса за тълкуването на правото на установяване на дружествата, повдигнат по настоящото дело, като се има предвид също, че въпросът е бил поставен пред Corte di cassazione (Касационен съд), чиито решения не подлежат на обжалване, освен в изключителни случаи.

#### **Поставяне на преюдициалния въпрос на Съда**

- 38 В заключение, на основание член 267 от Договора за функционирането на Европейския съюз е необходимо да се поиска от Съда да се произнесе по следния преюдициален въпрос:

Допускат ли членове 49 и 54 от Договора за функционирането на Европейския съюз държава членка, в която първоначално е учредено дружество (дружество с ограничена отговорност), да прилага спрямо него разпоредбите на националното право относно функционирането и управлението на дружеството, когато дружеството, след като е прехвърлило седалището и е преобразувало дружеството съгласно правото на държавата членка по местоназначение, е запазило основното място на дейността си в държавата членка по произход и съответният акт на управление оказва съществено влияние върху дейността на дружеството?

- 39 [...]

[...] *[Процедурни формулировки]*

Постановено в Рим, [...] 11 януари 2022 г.

[...]

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ